

Trullars, NL antic del terme de Casserres (Brg.), documentat: «*Truillars*» (a. 1183: *Cart. Poblet*, 192).

Trullars, NL antic en el Montseny: 862: «*Truiliars in Monte Signo*» (Abadal, *Cat. Car.* II, 358,7).

Els Trullars, NL antic del terme de la Baronia de Rialb documentat l'any 1081: «*ad ipsos trulars*» (BABL VIII, 529); 1094: *locum q. vocant Trullars* (ibidem, 540).

Trullars, despoblat del terme de Sollana documentat: 1270: *Trulars*; 1271: *Truylas* (Martínez Ferran, *Cat. Doc. Val.*). *Camí Trullars*, a Alginet (xxx, 185.13).

Alqueria Otròllàritx o *Torràlitx*, veg. vol. I, 278-279. J. F. C.

Trullar, V. *Trull* *Trullent*, V. T- (misc. moss.)

TRULLO, TRESCURO, SERULL

Curiosos noms d'uns estanys de l'Alt Pallars. Tots tres muntanya amunt d'Espot, pujant cap al massís del Pui de Linya, Pic de Peguera i Els Encantats. Estranyament recorden mots del llatí més clàssic. L'*Estany Serull* o *restanserül* és petit, enlairat en un planell o replec del Pui de Linya, dalt i a l'OSO. del poble. Bé sembla un sinònim dels nombrosos '*Estany Blau*', del ll. STAGNUM CAERÜLĒUM; encara que aquest sinònim d'aquest adjectiu sinònim de 'blau-cel' no hagi deixat descendència romànica; degut potser a clergues assessors dels comtes o de les comunitats pastores, que forts de llur vernís escolar i del b. llatí que patollaven en els escrits, el bategessin així, imitats després per saberuts pastors.

Més curiós i conegut el *Trescuro*, no gaire més gran, preciós joiell de verdor, cap a 2000 alt., encastat en una raconada de la vall de Peguera, gros afl. dr. de la Ribera d'Espot, prop de mig camí en la via d'ascensió al Gran Pic de Peguera (2998 alt.), junt amb l'adjacent *Estany dels Lladres* (cèlt. LATRO- 'escorça d'arbres?'; LATRO 'bandoler?'); poc més amunt del Planell de Tra-pa, on acampàrem tres estius, 1932-4, dirigits per Fabra, uns amics joves (Arnalot Gabarró...) i altres no tant; quasi ennegrit el *treskúro* per la forra de bosc, que el mig-cobria; jo hi palpava un ANTRUM OBSCURUM, bellament justificat per la naturalesa del lloc (coím ho vaig escriure en *DECat* I, 332a19), d'acord amb la vocal del cat. ant. *escur* 'fosc', amb la -o comentada en *E.T.C.* I, 142 i 149.18; i deglutinació de *end'un *entrescuro*: que bé li esqueia el ll. ANTRUM a aquell cau de verdor.

Pensava l'estudiant Coromines, recordant tants pas-satges on Virgili l'aplica al forat d'un gran arbre cón-cau (*Georg.* IV, 44), o a la coveta de terra verdejant, coberta de verdor, on jeia Títir sotjant les seves ca-bretes: «non ego uos posthac, uidi proiectus in antro, / dumosa pendere procul de rupe uidebo» (*Egl.* I, 75), com fèiem nosaltres a l'hora de la calda entre els avets del *Trescuro*. Però pensant que *antrum* no ha quedat en cap llengua romànica anava dissipant el fan-

asma literari, da-li que-da-li evocat per la companyia de l'Estany CARULEUM; calia forjar un poc de novel·la: monjos ascetes, o penitents, que acollits a aquelles soledats, hi rebategessin els noms, escoltats per pastors, amb paraules santes apreses en els *scriptoria* de Gerri o Lavaix... llunyans, o fins St. Pere de Burgal, a prop d'Espot, però pobre priorat. Increïble, de totes passades.

Una horeta més amunt del *Trescuro*, hi ha l'Estany *Trúlo*. Veg. dues fotos des del Pic de Fonguera en *BCĒC* (maig 1921), que ens torna al realisme toponímic. Aquest ja és més gran, però no gaire vast: rodó, descobert, per damunt del nivell de la bosquíria, allà, en un punt immediat abans de l'Estany Tort, la via d'ascensió al Gran Peguera, deixa a mà esquerra el camí que amb uns 0h15 condueix a l'extens i pregon Estany Negre (1932; exc. 167 i ss.). Sobretot per contrast amb el Negre, el Trullo i el Trescuro no són més que grosses tolles, o bassals (el *Trescuro*). Hi ha aquí simplement l'ètimon del cat. *toll*, cèlt. TŪLLO- 'clot, forat (enaiguat)'. En *Trullo* s'hi ha introduït *r*, per repercussió de la LL; i *u* en lloc de *o*, per la metafonia, que constatem en *E.T.C.* I, 135t. I també el *Trescuro* és (TULLO) OBSCURO: amb -LL- > -r-: fet estudiat en *E.T.C.* I, 132q: **Toroscuro* amb la primera *o* eliminada ultracorregint l'anaptixi i dissim. *Troscurio* > *Trescuro*. En *Trullo* la *r* afegida priva el canvi de -LL- en -r-, que en *Trescuro* no troba aquesta resistència, i notem que el *Trescuro* no era gaire més que el *tullo* cèltic: un gros clot enaiguat.¹

Hi ha un parònim d'aquest que no ens pot, però, desviar: *Traskuéro*, pda. immediata a la d'Erill-Castell (a l'E. del Pont de Suert) (xix, 165): és, doncs, al costat de la collada on hi ha les cases del llogaret. Ací no hi ha estany; i un NL de l'Alt Aragó ens orienta: *Traskuêlo*, pda. prop de Serveto, a la vall de Gistau (XLVII; Elcock, 1.ª *Rev. Top. Pir.*, p. 99). Doncs TRANS COLLU 'més enllà del collet', i això és també la situació de *Trescuero* d'Erill, on hi ha hagut el canvi comentat de -LL- > -r- (ja hi ha uns pocs casos de diftongació de ò cap a l'alta Ribagorça: *E.T.C.* I, 141 i 134, n. 32).

De la -r- repercussiva en els prolongaments de *Trullo* tenim altres testimonis en aquesta zona toponímica: Clots dels *Trullos*, vora el Barranc d'Adons (xix, 186.8). *El Trullón*, toll o gorga en el Barranco de *Comanugués* a la Vall de Tena (te. Bellestar de Garcipollera, XLIX, 35). *Trulla* per 'tolla' el tinc observat en bastants pobles del nostre Nordest. I fins en terra de substrat mossàrab, on l'àrab ha forçat l'avanç de la *r*: *El Turlo*, nom d'una gorga a les Coves de Vinromà (xxii, 48.16; xxviii, 148.16).

¹ El lloc i forma del nom del *Trescuro* han quedat en la memòria de molts alpinistes nostres. Això féu que un el vagi deformar, per confusió parcial en el nom de la poderosa clotada de *Rimàscarò*, afl. esq. del r. Ésera, un poc avall de Benasc (*BCEC* XLV, 216), en una forma **Renascuro* que no ha existit mai.